

LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

Direcció, Redacció y Administració
Travessia de la Rambla, n.º 12
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell	2 rals al mes.
Fora	8 » trimestre.
Un número sol.	1 »

Anuncis á preus convencionals

LA OBRA D' EN CLAVÉ

II

No n' hi ha prou ab que una cosa sigui destinada á un determinat fi, pera que compleixi ella son comés y 'l resolgui per si sola. Cal pera que aixó sucseheixi que sigui ella destrament portada y dirigida á la consecució d' aquell. Quant no 's fa aixís, y quant se deixa que l' arbre puji per si sol torsantse y vinclantse al impuls de tots los vents sens cap puntal que 'l fassi anar dret y tal com deu ser, y deixant que s' arredossin y arrapin sas branques en qualsevol paret la mes propera que trobin; llavoras la tal institució en lloch de fer bé causarà mals molt mes grossos que 'ls beneficis quede sa bondat s' havia de reportar y convertida en arma de dos talls ferirà al mateix pera qui ha sigut plausiblement creada.

Heus aquí, donchs, lo que á nostre entendre sucseheix ab la institució de que 'ns ocupém.

Creada en benefici de nostre poble; feta tenint en consideració las condicions y las necessitats del obrer catalá, será ella no obstant, y per aixó mateix causa directa de perjudicis que ella mateixa li havia de reportar.

En efecte. Si la afició musical de nostre poble reunía un gran ó petit nombre d' obres formantne un coro euterpense y al reunirlos y agruparlos en hermosa germanó los apartaba al mateix temps de llochs y de costums poch cultas y molt perniciosas per ells y pera la societat ó clase en que ells viuhén y que ells forman; si aquesta institució había servit fins ara de muralla contra la invasió dels principis que escolas destructoras han liensat contra la humanitat pera des-

truhirli al mateix temps que 'l cervell, lo cor; si d' ella podían esperar-se tals beneficis, sent lo que ella te de ser; no hi ha dupte que ha de sucsehir tot lo contrari quant serveixi ella, com desgraciadament comensa ja á servir avuy día pera propagar aquellas mateixas idees, aquells mateixos principis, aquellas mateixas doctrinas qual maléfica influencia ella había de destruir.

No es pas aixís com han de cumplir son fi las societats corals; no es pas aquest lo destí pera que han sigut creadas.

Cantin en bonhora cansons de la terra en que 's descriguin nostras costums, se recordin nostras pasadas glorias, s' enalteixin nostres héroes, s' alagui y exalti, en una paraula, l' orgull y l' amor patri: pero deixintse á part y siguin sempre rebutjadas las cansons que descarada ó encobertament vajan dirijidas á propagar la immoralitat en las costums lo socialisme y comunisme en la política, l' indiferentisme y la incredulitat en la conciencia del individuo y en la creació y organisació de la familia. Que no son pas nadihuas de la terra, no son pas verament catalanas las costums que congrían tals principis: en contra d' ellas hi ha tota una historia, hi ha un grapat de sigles quals recorts testan d' una manera evident y ferma contra tals estranjerismes. Y topan ab ells també las costums que, per sort nostra, se conservan encara vivents en nostra terra y junt ab ellas, l' esperit catalá, lo caracter de nostre poble que lluyta en oberta oposició ab tals innovacions.

No es donchs d' estranyar devant d' aixó, que nosaltres los constants aymadors de la terra catalana, los que tant nos interessém per sa sort y que tant nos preocupém per son pervindre, nos fasi dolorós efecte, 'ns dolgui de veras que hajin entrat per tal camí los coros de 'n Clavé, y que pretenguém, ab tal motiu, fer tot quant nos sigui possible pera apartarlos de tal indret, creyentho com ho creyém un deber nostre y de tots los que estiman verament á nostre mare pátria.

Y no es tampoch d' estranyar, que aixís com nos planyém de lo avants dit, los catalanistas, nos planyém també de que 'ls orfens catalans, compostos tots de fills de Catalunya, usin en sas cansons altre llengua que no sigui la catalana y barreigin en sos concerts ó festivals, cansons forasteras ab las hermosas y típicas cansos de nostra terra, únicas, sí, únicas que deurían cantar, pera complir sos debers de bons fills de Catalunya.

Poch costaría esmenar aquesta falta (puig falta es y capital, en nostre concepte:) si tal fessin guanyarían sens dupte las societats corals encara mes prestigi del que algún día han tingut.

MANEL ROCAMORA.

SECCIÓ POLÍTICA

Lo célebre lliure-cambista senyor Figuerola no content d' haver contribuït a la ruïna de la indústria nacional, renegant pera ferho fins de sa propia patria, ha informat en la Junta agrícola de Madrit, que tots los mals de l' agricultura provenen de que encara no s' han fet prou tractats de comers pera lograr aixis la major importació de cereals estranjers.

Y peja si aixó no fos prou, ha dit també que tots los pagesos son una colla de jugadors, y que son mal principal es la afició a las cartas.

¡Alabat sia Deu!

Se veuen unas cosas en aquesta desgraciada Espanya que 'ns farian plorar, si 'ns quedés esma pera ferho.

¡Pobre Figuerola, compadeixemlo!

Ab tants anys de fer bogeries econòmiques se deu haver tornat boig.

Lo senyor Zapatero bastant conegut per sas extravagancies, en un discurs que pronunciá no fa molts días en Granada, digué que las Cambras de Comers, devian convertirse en Tribunals de Comers, y tenir una Asamblea a Madrit en la que estessin representadas totas ellas.

Es a dir; com las Corts. Aixís podrian fer tot lo que 'ls dongués la gana.

'S veu qué 'l senyor Zapatero no content de que li diguin sabater, encara 's dedica a fer sabateradas.

Lo partit reformista per boca de 'n Romero Robledo 's declara mes amant cada dia de la protecció nacional.

¡Com si no 'ls coneguessin!

Lo mes estrany d' aixó es qu' ha sigut poch aixerit pera adoptar un sistema tan desprestigiat ja avuy dia.

¿No veu que 's lo mateix qu' usen los timadors ab la gent de fora?

De primer molt amichs y capassos de ferho tot, hasta perdri diners, pero després...

Després nos trobariam sense camisa.

Gat escaldat ab aigua tebia 'n te prou.

Se ha constituït a Madrit una Lliga Agraria, comporta de varis diputats y a la qual s' hi adhereixen infinitat de pagesos de provincias.

Molt nos plau que 's treballi activament pera evitar en lo possible la ruïna de la agricultura y mes si 'ls diputats que s' ho han emprés, treballan independentment de la política, despreciant mesquinesas de partit, que poch valen devant dels sagrats interessos de la Patria.

No duptem que fentho aixis tindran l' ajuda de Catalunya per mes qu' en altre temps, las provincias espanyolas no 's portaren pas de la manera qu' es mereixia nostra terra, en igualtat de circumstancies.

Aixó 'ls hi provará que si no som egoistas com are desgraciadament massa 'ls hi consta, no som tampoch rencorosos.

Olvidarem injusticias passadas pera fer justicias presents.

LO SENYOR VALLÉS EN L' AJUNTAMENT DE BARCELONA

SESSIÓ ORDINARIA DEL DIA 25

Al aixecarse D. Anton Vallés, pregunta al Excelentíssim senyor President si li era permés usar en compte del idioma oficial la llengua catalana, y al indicarli

aquest ab un moviment de cap que sí, digué: no ho demanava pera fer alarde de patriotisme (encare que be deuria ferlo) ni per desconeixé, ni menos despreciar la exuberant riquesa de la parla castellana, sino perque, escás d' instrucció, per no haver concorregut á las Escuelas ni á las Universitats, ni en aquestos Centres ahont s' ensenya, careixia d' ella y li era bastant difícil expressarse ab la rapidés ab que 'l pensament concebía per tenir de traduhir paraula per paraula y trobarse además cohartat per la falta d' una bona pronunciació, sentint infinit que la premsa critiqui aquestos defectes, y mes la premsa sèria, que sols deuria pendre nota del paper que aquí representém; me lamento, senyors, en l' ànima, de no poguer parlar en lo pulcre y bonich idioma qual celebritat feu Cervantes creixe fins lo punt de ferlo y de ferse immortal ab son Quijote.

Vaig, donchs, á parlar ab ma propia llengua y al ferho se pot ben prejudicar qual será 'l motiu; senyors, estich en lo cert que cada un dels individus que forma 'l Concell General de la Exposició, que cada un dels barcelonins, catalans y espanyols, cada una de aquestas personas té conciencia y que la te pura y sense taca y que, per lo tant, en lo sentit que al parlar de *negocis* lo senyor Gasull, s' entendrà será de negocis clars, de negocis legals (felicitantme de que estiga en lo cert ja que aixís ho afirma ab lo cap), donchs be, 'l senyor Gasull en sa peroració no ha tingut bon cuydado, com á home honrat, de manifestarnosho aixís; nos ha empleat la paraula *negocis* sense cuydarse en lo mes mínim de que podria ferir l' amor propi y tal vegada la dignitat dels demés. ¿No tindrà á bon segur la seva molt neta y tranquila quan jutja aixís dels altres?

Lo senyor Gasull tem una gran catástrofe y diu que la Exposició será la ruina dels interessos de Catalunya; ah, no, senyor Gasull, no, la base de la crisis actual descansa en las precisas cuestiones económicas que no ha perjudicat ni sancionat lo Municipi y que aquella no pot contribuir en cap manera.

Entrant en lo fondo de la cuestió y en lo concepte que las Exposicions Universals me mereixen, dich que no será molt coneixedor d' ellas lo senyor Gasull; lo qui te, senyors, la honra de dirigirvos la paraula ha concorregut á varias, ja com mer obrer, ja com expositor ó ja com a representant y pot ser que li fassi desviar lo criteri que sobre ellas te concebut y principalment de la Universal de Barcelona.

¡Ja era precis que 's parlés d' ella, que 's parlés clar y que 's pensés ab lo cap y 's sentís ab lo cor!

Lo senyor Serrano Casanova, que, coneixedor de las distintas exposicions celebradas en l' extranger, recorregué tota Espanya pera escullir una ciutat ahont celebrar aquest gran Certámen, lo senyor Serrano, home que si no tingué un gran cap pera pensar y combinar tots los grandiosos detalls que una exposició enclou, te un gran cor, repetesch, recorregué Espanya y no trobá cap ciutat que reunís las condicions suficientes com Barcelona, de lo que, senyors, nos deben enorgullir.

Lo senyor Casanova ab sa grandiosa idea evocá á la premsa pera que li dongués son parer, y la premsa (salvadas raras excepcions) que es la que obre sos brassos y columnas als grans pensaments, al progrés y al be general, l' auxiliá, quan era llavors que debían venir las reticencias, quan era llavors que 's debía demostrar la oposició y grabarse en lletras de motllo, quan era llavors que debía apagarse 'l foch que consumia 'l pit de aquell home y donchs, ¿per qué no 's va fer? ¿Com en aquells moments que 'ls industrials que havian rebut duas fondas feridas no ho varem pendre per un insult, com á una burla que se 'ns feya, obligantnos á exhibir lo *cadávre* de nostra industria? Perque, senyors, alló 'ns entussiasmá y sols sentim la pena de no tenir elements, de careixer de fondos pera fer lo paper que desitjavam y Barcelona mereixia, ¿y qué resultá? Que la idea 's propagá, que vingueren los acorts y allavors olvidarem nostra carencia d' elements de

riquesa, com qui diria de nostres anteriors pesars y sols sentirem que no fos Barcelona que s' apropiés la idea, que trobavam manca al ser portada á cap per una empresa apoyada sols per individualitats que s' proposavan portar á felis terme la obra d' aquell particular.

Senyors, pot ser soch massa llarch ab más digressions, dispenseume la falta d' oratoria, ja que de la industria sols he pogut recullir las flors que deixa: las duricias en las mans. Los industrials, donchs, que haguessim aconsellat al Sr. Serrano Casanova que desistís d' aquella empresa si no podia lograr l' apoyo de la ciutat y per aquí la del Municipi, aplaudirem y va creixer nostre entussiasme, quan demaná al Ajuntament que la portés á bon terme; allavors nos hi adherirem ab tota l' ánima y no creguin, senyors, que 'l que parla en aquestos moments fos regidor en aquella fetxa, ni que dega á aquell Ajuntament ni son President lo serho avuy, y dich aixó pera que no 's pensi parlo en interés particular, ni menos per miras políticas.

L' actual Municipi ab aquella herencia pensá en recabar una subvenció del Govern ab l' objecte de donar major relleu al bon nom de Catalunya y per aquí al d' Espanya y després de consultat lo Consistori se acordá passés á Madrid una comissió presidida per nostre digníssim Alcalde pera gestionar sobre l' assumpto, y senyors, ja resolt aquest á mida de nostres desitjos retorná la comissió ab sos propósitos cumplerts, á la vegada que terminats felisment assumptos de transcendentíssima importancia pera 'ls interessos de la capital.

Corresponia allavors mostrar nostre agrahiment á aquella Comissió y creyentho aixis vaig anarhi com á President del Centre Industrial de Catalunya y ab mi trentatres Societats Obreras á felicitarla per son zel y activitat en las gestions realizadas y presentarli un pergami que constituheix un de sos mes gloriosos timbres. Trentatres foren senyor Gasull las Societats que acudiren á donarli calurosas gracias en especial per la Exposició Universal y totas, sens excepció, feren recalcar l' agrahiment que per ella sentian, ja que no dubtavan seria una nova y abundanta font de treball. Aquí, senyors, sentirem dels llavis del President los pormenors y dificultats que tingueren de salvar pera portarho á felis terme; aquí vinguerm tots y aquí se l' aplaudi ab fé y entussiasme aprobantse per unanimitat lo fet; ¿per qué no 's digué allavors lo que embosadament se diu ara? ¿per qué no feren allavors aquestas reticencias los contraris de la Exposició? ¿per qué no 's pensá y parlá d' aqueixas terroríficas teorías de ruina? ¿per qué no 's presentaren allavors probas, no 's demostrá 'ls defectes y las inconveniencias que portava en sí? Ni allavors, ni quan hagueran pogut escoltar-se rahons, parlá ningú, y ara que ja es anar de birlibirloqui é intrincar y retrassar la cuestió, avuy que ja estém en la Exposició, avuy es quan se 'ns volen imposar trabas y lo que es de lamentar, senyors, que siga un regidor l' autor, quan deuriem marxar tots á la una y ser los que menos hostilitats presentessim á lo que, repeteixo, es ja un fet, davant del qual es impossible retrocedir.

¡Ah, senyors! ¿careix d' importancia 'l que avuy treballan en las obras de la Exposició Universal de Barcelona 2,000 obrers que suposan uns 3,000 mes empleats en fàbricas, en tallers, en fundicions, pera elahorárloshi y preparárloshi las primeras materias? ¿No diuen res lo número de 5,000 obrers que cantant lo mínim de esposa y fill produheix lo enorme xifra de 15,000 sers? ¿Hem d' abandonarlos arrebatánlosi 'l tros de pa que 's posan á la boca, lo qual logririam fácilmente deixant de celebrar la Exposició y lliensantlos al mitj del carrer? No, y mil vegadas no.

Se diu que tal vegada hi haurá déficit; vinga en bonhora, senyors. ¿No s' empenya un pare per un fill? Donchs empenyis Barcelona, mare de 21,000 obrers.

Encara que lo que vaig á dir es problemátich, la experiencia afirma que no hi ha res segur. A París hi hagué 7.000,000 de pérdua; á Filadelfia, ciutat molt menos important, resultaren ganancias. ¿No podem, donchs, nosaltres obtenirlas? No ho podem, no obstant, averiguar. Quan haurem terminat, allavors liquidarém; lo senyor Gasull ja pera allavors augura pérduas, jo confio en ganancias y tal vegada allavors farem las paus.

En aquest país, en que per cuestions polítiques en las que tots hi hem posat las mans, y á mes, per los tractats de comers, que en lo sentit económic tanta pérdua de diner nos costan y per los que tantas llágrimas s'han vessat, be es licit que en compensació avuy sostinguém una lluyta ab lo progrés, ab la inteligencia y ab la dignitat; avuy anem á tenirla; avuy no 's tracta de defensarnos dels extranjers, ni de desafiarlos, se tracta solzament de concorre al gran Certámen y demostrar que estem al nivell d'ells y que al exhibir á Espanya no ho fem ab orgull. Quedant aixis nostra dignitat salvada y podent assegurar que encara que perdessim en capitals, guanyariám en convicció y tranquil·litat, ja que sabríam que lo perdut ho podíam recobrar ab la suhor de nostre front, que altiu y ben dret per son honor haurem gastat la riquesa en be d' Espanya y demostrat que com á bons catalans sabem honrar á Catalunya nostra mare.

Termino, senyors, manifestant l' imprescindible y urgent que es celebrar la Exposició Universal; Espanyo ho vol; Catalunya ho desitja y Barcelona ho exigeix. Catalunya y avant.

Rectificació

Senyors, seré breu. Lo senyor Gasull, y sento dirho, tal vegada á causa de la sordera ha interpretat al revés las mevas paraulas: pero lo que jo entench es que 'l senyor Gasull no compren una paraula de ciencia económica, te molt escassas nocions económic-positivistas y menos encara en lo que atany á exposicions, y aixis no es estrany ignori que Alemanya, que exporta molt, no ha celebrat cap Exposició, y no obstant Filadelfia, que no te sobrants y que tot ho importa, n' haja fet; que Inglaterra, que exporta en gran escala, ne faria molt pocas y que Fransa que importa, las celebri cada deu anys.

Tots los arguments presentats per lo senyor Gasull se giran en contra d' ell, ja que ha d' entendre y entendreho be, que 'l motiu de la crisis per ell tantas vegadas citada, no s' ha de buscar sino en las cuestions económicas, en los tractats de comers.

Per altra part, calsevol sacrifici que fassi l' Ajuntament es poch en benefici dels 500,000 obrers de Catalunya. Seria altament plausible y res significaría una pérdua pera precurar que aquestos obrers se coloquin al nivell d' altrás nacions, aprenent, los que per falta de recursos ó d' empresa no poden anar á Filadelfia, ni á París, ni á Amberes, á admirar los fruyts del progrés de la inteligencia, en la industria y en las arts.

CENTRE CATALÁ DE SABADELL

Aquest Centre Catalá en vista de l' acte patriótic fet per V. en la sessió de l' Ajuntament de Barcelona lo día 25 dels corrents te 'l gust d' expressarli la gratisima impressió que li ha causat lo seu modo de procedir que no pot menos de honrarlo y enaltirlo devant de tots los que de cor estimen á la terra catalana.

Hora era ja de que tornés á ressonar en lo sí de aqueixa corporació municipal la llengua que en actes d' eterna recordansa usaren los antichs concellers de Barcelona.

Lo Centre Catalá de Sabadell, donchs, al felicitar á V. per son comportament viril y patriótic, fa vots pera que lo camí tant dignament comensat, lo segueixi V. ab lo mateix entusiasme segur de que jamay li faltarán los unánims aplausos defots los que verament idolatran á sa Patria y se commonhen al recordar sas passadas gloriosas gestas.

Deu guardi á vosté molts anys.

Sabadell 27 de Octubre 1887.—Lo President, *Anton de P. Capmany*.—Lo Secretari, *Modest Durán*.

Sr. D. Anton Vallés.

DAVANT LAS SEPULTURAS DELS REYS CATÓLICS Á GRANADA

Escolteul... Mitja nit. Per las arcadas
hont jeuhen las imatjes oblidadas
d' Isabel de Castella, de 'n Ferran d' Aragó,
han rodolat las dotze batalladas
ab gemegant ressó.

Estesos en la freda sepultura
dormen los Reys voltats de nit obscura.
De cop, los ulls sens nias obra en Ferran sever,
y jirantse en lo llit de pedra dura
li parla á sa muller.

—Ma esposa, ma Isabel: soch jo qui 't crida,
com en las nits d' esplay sobre la vida,
llavors que unint los regnes unirém nostre cos;
que sento esglay de véuret adormida
quan jo no tinch repos.

Puig l' ayre bronz portantme de Castella
clam d' enemichs contra ma patria bella,
y sento com jemegan los tristos catalans:
que la estrella d' Espanya es sols estrella
pel front dels castellans.

«De pau y amor farem lo maridatge,
iguals seran lo teu y 'l meu llinatge;»

diguérem: y la iglesia, tot joya, 'ns benhí.
¡Y ara fan nostres fills lo jerminatje
d' Abel y de Caí.

De tossal en tossal, ferint sens treva,
ma rassa enllá y ensá la rassa teva
contra 'ls alarbs bregavan los regnes acostant;
y en lluyta á Casp, ma casa fou la hereva
lo pacte preparant.

Present á nostra boda consagrada
volgué fernos d' amor nostra fillada;
y ab bélica escafandra cubrintse 'l noble front
d' un mar de sanch tregueren á Granada,
y d' altra mar un mon.

Mes tants afanys y angoixas, tanta febre,
tanta sanch y suhors y planys per rebre
l' un poble á l' altra poble ben son malaguanyats;
que un jorn y un altre jorn s' aixampla l' Ebre,
y 'ls gols son esborrats,

Despertat donchs; álsat del llit y mira;
que ja la lley d' amor es lley de ira,
y sol adalt del trono ton poble s' ha assentat;
al meu poble deixantli la cadira
ahont seu l' ajusticiat!

Vermadors de mas glorias lo lleansaren
per terra, ensoperbits; lo trepitjaren
volent sa sava esprémer com als rahims del cup;
y arran del cor la llengua li tallaren!
¡Que estrany si sanch escup!

Del llibre de sos furs ne féren presa
guarnintse 'l jas dels fulls d' eixa grandesa;
y en ell, cubrint sas llagas d' un tros del meu penó,
s' hi revolca y badalla en sa peresa
l' escarransit lleó.

Mes jo se prou que enrrera ma fillada
torna á jirar la vista esperansada,

y recordant als avis hi truca en sos escuts;
que aixeca 'l front devant sa lley cambiada
per la lley dels vensuts.

Qui sap, muller, si Deu en l'altra vida
la unió feta en lo mon no ha benehida:
qu' en nostras esposallas, lo cálzer me semblá,
esser la copa de verí servida
á en Carles mon germá.

Qui sap si allá en lo cel claman á l'hora,
de genolls devant Deu, justicia y fora,
plorant lo príncep Carles y ta germana ab ell,
y 'l cástich pels botxins encare implora
l' odiat comte d' Urgell.

Qui sab si al seu costat resta acoblada
pregant també justicia la gentada
que ha mort á Catalunya cridant la llibertat:
y ab ella está la Verge ab flors voltada
de Nuria y Montserrat.

Quí sap si Deu ab sa mirada 's trova;
y ha compadit la Catalunya, nova;
y pels grillóns desferne, sa destra l' eyna llu
qu' esmolaren Claris y Casanova,
y vol donarla á algú!

Ma esposa; ma Isabel!...—Tal li parlava
á la Reyna en Ferran. ¡Y ella enfonsava,
quedantli 'l cor de pedra, lo cap en lo coixí!
La gent que mana á nostra gent esclava
també respón així.

ANGEL GUIMERÀ.

Mestre en Gay-Saber.

NOVAS

En altre lloch d' aquest número publiquem la comunicació que 'l Centre Catalá de Sabadell ha enviat al regidor barceloní D. Anton Vallés ab motiu de son patriòtich discurs en l' Ajuntament de Barcelona.

La Lliga de Catalunya y 'l Centre Escolar Catalanista enviaren ahir al senyor don

Antón Vallés, ab motiu d' haver fet ús de la llengua catalana en lo Municipi, las següents entusiasmadas comunicacions:

Lliga de Catalunya, Barcelona.—*La Lliga de Catalunya* ha vist ab verdadera satisfacció l' acte civích per vosté executat, parlant en la nostra llengua en lo mateix lloch ahont aquésta en altrás centurias de gloriosa memoria, tant elevats y patriótics conceptes expressá, y al sentirse de nou ara reflectida en aquellas parets tant saturadas de virilitat y patriotisme catalans, nos sembla sentir lo ressó d' aquells Consellers, quals fibras totas eran senceras ó incondicionalment entregadas á la mare Patria.

La Lliga de Catalunya 's felicita per aquest acte realisat per un de sos socis y 's plau en consignarho per la seva satisfacció.

Deu guardi á voaté molts anys.

Barcelona. 25 d' Octubre de 1887.—Lo President, Pau Sans y Guitart.—Lo Secretari, Joan Freixa Cos.

Senyor don Anton Vallés.

Centre Escolar Catalanista de Barcelona.—*Comissió Executiva.*—Havent sigut V. lo primer regidor del Ajuntament de Barcelona que, tot recordantse del nom ilustre dels célebres consellers que 's feren immortals en la defensa de las nostras llibertats, ha reivindicat lo dret de parlar en la llengua propia al representar á un poble que en ella parla y en ella pensa; havent sigut V. lo primer que ha establert un tan lloable precedent com es lo de trencar la miserable rutina del us d' una llengua forastera, en las corporacions oficials de casa nostra; havent sigut V., en una paraula, lo primer que 'ns ha fet recordar á en Fívalier, demostranse tal volta capás fins de semblarse á en Casanovas:

Lo "Centre Escolar Catalanista", entusiasta per tot lo que té color característich de la terra y respira ayre sanítós de patriotisme, se creu obligat á enviarli la seva més coral felicitació que en aquestos moments ni forma prou elocuent y corecte ha trobat pera esser expresada.

Aquesta Associació al manifestarli tal sentiment de goig per la seva enteresa en usar de la llengua catalana en lo sí del nostre Municipi, del qual havia semblat fins ara ignominiosament poscrita, desitja també que consti la seva esperansa de que son acte d' avuy ha d' esser lo primer grahó de la escala patriótica que V. ha comensat á pujar. En eixa escala 'l seguirán de segur tots los bons catalans, animantlo y aplaudinlo pera que la puji ab major ardiment, disposats sempre á ajudarlo en tot lo que siga defensa dels sagrats interessos de la nostra estimada Catalunya, que fa algun temps no sent altra cosa que crits d' entusiasme en los seus fills, aussiosos de tornar á enlayrarla al sitial del qual fou arrebasada en mal hora.

Visca V. molts aany.

Barcelona 25 d' Octubre de 1887.—Lo President, Lluís Claramunt.—Lo Secretari, Emili Barril.

Senyor don Anton Vallés.

Per conducte del Institut de Foment del Travall nacional, lo gremí de fabricants d' aquesta ciutat ha sollicitat un espay de 320 metros pera exhibir los productes de la industria llanera, que tanta importancia tenen en aquesta localitat, en lo pròxim Certamen Universal de Barcelona.

Lo distingit escriptor catalá que amaga modestament son nom baix lo pseudonim de

Joseph M. del Bosch Gelabert, ha tingut la galanteria de remetrens un exemplar de sa darrera novela de costums *Guideta*, de la qual nos ocuparem en un dels pròxims números. Agraphim l'envio.

L'Arxiduch Carles d'Austria, ha sigut nombrat president del Comitè austriacà pera promoure la concurrencia á la Exposició Universal de Barcelona.

Dit personatge pasará á la capital ab motiu de trobarshi S. M. la Reina Regent pera la inauguració del esmentat Certámen.

A Sant Sadurní de Noya tractan de celebrar un certámen científich y literari, lo que de realisarse será la primera festa de tal clase que haurá celebrat aquella important població.

Ab l'èxit que era d'esperar, atesas las facultats dels joves aficionats que componen la companyia, inaugurarà sas funcions lo Teatro Parreño lo día 9 del present mes, dant per comensada la temporada d'hivern.

Molt nos plau ocuparnos d'aquest colissen sostingut per fills de nostra ciutat y per lo tant entusiastas cultivadors de la literatura catalana, qu' en preferencia la esculleixen en sas representacions.

"Lo bordet" fou l'obra obra posada en escena lo diumenje passat. En la impossibilitat de fer un judici crítich, de cada un dels que prengueren part en son desenpenyo, 'ns contenterem dibent que tots sens distinció s' esmeraren en son respectiu paper essent cridats á las taules al final de cada acte.

Los fabricants d' Alcoy, que están sufrint una crisi molt penosa, fan tota classe d' esforços pera sostenir sos tallers, en los que guanya sa subsistencia una crescuda població obrera, y pera donar sortida á la gran quantitat de género fabricat, y no tenir que suspendre sos treballs, ensajaren alguns l'envio d' algunas partidas al Sud América. Sembla que l' ensaig ha donat bons resultats, rebentse algunas demandas, en vista de lo qual, casas importants están disposant mostraris, sollicitats per comerciants d' aquella llunyana regió.

Durant lo mes d' Agost últim la importació del cotó en pacas que ha entrat á Espanya, ha disminuít de 2.155,007 pessetas al introduít en igual fetxa del any anterior. Aixó proba l' estat floreixent de la industria del cotó á Espanya.

Aquestos últims días han acudit, prévia crida, al despatx del Govern civil los alcaldes dels pobles del plá de Barcelona y ls de Sabadell, Mataró, Monistrol, Vilanova y Geltrú y d' altres poblacions de importancia, ab objecte de informar á la primera autoritat civil sobre l' estat económic perquè atravessen los minicipis que presideixen y la obras de interés que convindria empendrer en cada una de las referidas localitats pera conjurar la crisi que desde algún temps ve sufrint la classe obrera.

París y Lóndres.—Es enginyós lo següent paralelo entre aquestas duas ciutats, fet per Felix Syat en lo prefaci de son recent llibre *Inglaterra y Francia*:

"Lo cotxero parisiench guia en vers la dreta, l' anglés envers la esquerra. Se senta 'l primer en la part anterior del vehícul, y 'l segon darrera. París es compacte. Lóndres está

dispers. París crea per absorció. Lóndres per expansió. París está construhit ab pedra, Lóndres ab mahó.

París te casas molt altas y carrers molt estrets. Lóndres carrers molt amples y casas molt baixas. Las finestras de París s' obran de la part de fora, com portas; las de Lóndres son corredissas. Las parsianas de París están en la part exterior de las vidrieras, las de Lóndres en la part interior. París, colectivista, viu en casas que son altres tants cuartels; Lóndres es individualista, cada familia viu sola en sa casa.

París te porters, Lóndres claus. París diu *cacao*, Lóndres diu *cocoa*. París s' aixeca molt aviat de son lluit arrimat á la paret, Lóndres s' aixeca tart d' un llit instalat al mitj del cuarto. París esmorza, Lóndres dina. Lóndres, ha dit Voltaire, te cent religions y un sol ídol; París te cent ídols y cap religió. Lóndres se serveix de forquillas de tres puas, París las usa de quatre. París es alegre, Lóndres trist.

París *planea*, Lóndres corre. Lóndres te molt pocas tropas, París te tropas de més. Lo soldat de París vesteix levita blava y pantalón vermell, lo de Lóndres levita vermella y pantalón blau... En París los capellans celebran los casaments dels demés, en Lóndres se casan. En París las joves solteras están molt vigiladas, en Lóndres van y venen á son gust. En París las senyoras casadas están lliures, en Lóndres perden sa llibertat.

París te més suïcidis, Lóndres més homicidis. París travalla, Lóndres trafica. La canalla de París lluyta á cossas, la de Lóndres á cops de puny. Lo proletari de París anomena *tia* á la casa de empenyo, 'l de Lóndres la anomena *tio*. L' obrer de Lóndres diu, com la Reina: "Deu y mon dret, *Rule Britanni*;" 'l de París diu, com la República: "Llibertat, igualtat, fraternitat."

Havem rebut *La Veu del Centre Catalá*, periódich que 's publicarà tots los dissaptes á Barcelona y que ve á suplir lo *Butlletí* que publicava l'esmentat Centre de la capital.

Agrahim l' envio y acceptém lo cambi que sollicita.

En una de las platerias del carrer de Fernando de Barcelona, hi ha exposada una magnífica planxa de plata, admirablement treballada, que lo president de la colla de Sant Mus, dedica com á premi al certament del Rat-Penat de Montevideo.

Ab los números 107-108 del any dècim de sa publicació, havem rebut la agradable visita del *Butlletí mensual de la Associació d' Excursions Catalana*, corresponent als mesos d' Agost y Setembre, contenint lo següent sumari:

SECCIÓ OFICIAL.—*Anuncis Oficials*.—Travalls del mes d' Octubre.—*L' Associació d' Excursions Catalana* en Suïssa, per lo Sr. Comte de Saint-Saud.—Excursió colectiva á Séllechs: acta, per D. Joseph Castellanos.—*Donatius pera la Biblioteca*: periódichs nous.

SECCIÓ DE PUBLICACIÓ.—Excursió als Estanys y cim de Carlit. (Pyrineus Orientals), per don J. Massó y Torrents.—Lo Montsech central, per lo Sr. Comte de Saint-Saud.—Sobre un Atlas en llengua catalana, existent en la Biblioteca Nacional de París, per don Joseph Brunet y Bellet.—Nota presentada á la "Société de Géographie de París" per Mr. Gabriel Marcel, bibliotecari de la Biblioteca Nacional, sobre la carta catalana de 1339, per Dulceri (trad. per Joseph Ricart y Giralt.)

SECCIÓ DE FOLK-LORE.—Cartas sobre la Miscelánea Folk-lórica: Una rectificació necessària, per D. C. Bosch de la Trinxeria.

SECCIÓ BIBLIOGRÁFICA.—*Annuaire du Club Alpin Français*, any XIII (1886). per R. A. S.

SECCIÓ DE NOTÍCIES.—Invitacions.—Certàmens.—Visitas.—Exposició.—Instància lloable.

FOLLETÍ.—Guia general de las montanyas de la regi6 del Montseny, per D. Arthur Osona (plech 10 y 11 (acabament.)

Nos plau la visita y ab gust acceptem lo cambi.

Aquesta tarde 's posarà en escena en lo Teatre Parrenyo lo fam6s drama fantàstich *Don Juan Tenorio* ensajat y dirigit per l' estudi6s jove D. Feliu Grierà.

Lo dimars pr6xim en lo propi Teatre 's representarà la notable producci6 de Tamayo y Baus titulada *Un drama nuteo* baix la mateixa direcci6.

Copiem del *Art del Pagès*.

La inacci6 de nostre govern en la cuesti6 dels alcohols, sa incomprendible calma devant de la ruina del païs, y la unànime y poderosa manifestaci6 de tota Espanya, fa que en certas comarcas s' inicii la idea d' acudir al govern de Fransa pera excitarlo à que continui la campanya empresa contra 'ls alcohols d' industria y felicitarlo per las midas adoptadas y per haver rebutjat los cargaments de vins espanyols encabessats ab esperits no vinichs.

¡Quina vergonya!

Copiem de *L' Arch de Sant Martí*:

Se 'ns ha assegurat que 'l projecte que temps enrera digueren tenia en estudi lo Centre Catalanista Provensalench, y que havia de cridar tant l' atenci6 pública durant l' Exposici6, ha sigut refundit en altre proposici6 també de transcendencia, per lo Excm. senyor D. Manel Durán y Bas, que juntas aquestas proposicions passen à formar part del programa del gran concurs universal barceloní.

En altre lloch d' aquest número publiquem la poesia inédita qu' ab lo titol *Devant las sepulturas dels Reys Cat6lics à Granada* ha tingut l' amabilitat d' enviarnos nostre distingit amic l' eminent poeta y Mestre en Gay-Saber don Angel Guimerà.

Agrahim de veras la distinci6 que li ha merescut al senyor Guimerà, nostre humil setmanari de la que quedem altament reconeguts.

En lo Teatro Romea de Barcelona s' estan fent los ensaigs pera posar en escena à la major brevetat possible, lo drama català *La Pena de mort* de don Joseph Martí y Folguera en col·laboraci6 ab don Federich Soler.

En aquest número y en lloch preferent publiquem lo segon article de *La Obra d' 'n Clavé*, de nostre amic don Manel Rocamora. En lo número proxim ho farem del tercer y ultim d' aquesta sèrie.

Pera que puguin enterarsen nostres llegidors, en altre lloch d' aquest número copiem del il·lustrat colega *La Benalcansa*, lo discurs pronunciat per lo patrici català don Anton Vallés, en la sessi6 del Ajuntament de Barcelona del dia 25 dels corrents.

A las molts felicitacions que deu haver rebut lo senyor Vallés, per un acte tant digne

d' aplauso com l' que 'ns ocupa, no podem menos que pregarli com á vers catalanistas hi afeigeixi la que de cor li enviem desde las modestas columnas de nostre setmanari.

ANUNCI OFICIAL

CAIXA DE AHORROS DE SABADELL

Han ingressat fins aquesta fetxa 3350 pessetas procedentas de 299 impositi6ns, essent 5 lo n6mero de nous imponents.

S' han tornat 1105 pessetas 00 c6ntims á demanda de 12 interessats.

Sabadell 23 de Octubre de 1887.—P. lo Director, lo Tresorer, *Pau Turull y Comadrán*.

SECCIÓ DE ANUNCIS

¡FORA CABELLS BLANCHS!

Sens duple que 'ls maravellosos resultats obtinguts per l' 6ltim descubrimient á fi de evitar lo cabell blanc donará molt quefer als únichs representants de Catalunya ab son prodigi6s

OLI DEL SERRALLO

Aquest se troba de venda en las principals Droguerías y Perfumerías d' Espanya.

Vendas al en gros: Passeig de Gracia, 80, baixos, Barcelona.

ÚNICH REPRESENTANT EN AQUEIXA CIUTAT Y TARRASA

Domingo Saret Vila, Capmany, 52

¡NO MES CABELLS BLANCHS!

ENCUADERNACIONES BARATÍSSIMAS

Se fan de totas classes y preus, Ilustracions y Obras de luxo, Novelas, etc., etc. Los llibres se entregan á las 48 horas de eucarregats.

RAMBLA, 70, CAPMANY, 18

FESTA INAUGURAL

DEL CENTRE CATALÁ DE SABADELL

Contenint tots los discursos y poesías que 's llegiren en la vetllada inaugural de dit Centre y los més importants del dinar que tingué lloch lo día 27 de Mars 6ltim.

De venda en lo Centre de suscripci6ns de D. Llorens Lladó, carrer de Sant Pau, número 4, Sabadell.—Preu 1'50 pessetas.

PERA 'LS OBRERS QUE DISPOSIN DE ALCUNA CANTITAT

Hi ha varias casas pera vendrer á preus y condicions extraordinariament ventatjosos. Se cedirán ditas casas á 200 duros cada una.

Informes y demés, Riego, 51, de vuyt á deu nit. Días festius á totas horas.

JOAQUÍM FERRÉ

Procurador del Jutjat de 1.ª instancia

Ha obert son despatx pera 'l públich, Travesía de la Rambla, 24.
Horas: de 8 á 10 matí y 5 á 8 tarde.

COMPRA Y VENDA

á comissió de tota classe de valors cotisables en la plassa de Barcelona. Se compran cupons.

Dirigirse á D. Enrich Daví, soci de número del Cassino Mercantil de Barcelona, Riego, 51 y 53, de vuyt á deu nit. Días festius á totas horas.

LA INTEGRITAT

SOCIETAT DE CONTRA-SEGUROS

Plassa Sta. Ana, 20, 1.er--BARCELONA

Aquesta Societat, mitjansant una petita prima anual, proporcionada ab la del seguro, s' encarrega per son compte, després de un incendi, de practicar totas las diligencias necessarias fins lograr lo cumpliment de 'ls contractes de seguro que sos abonats tingan ab las Companyías asseguradoras d' incendis.

Pera mes informes dirigirse á son representant en aquesta ciutat:

JOAQUÍM FERRÉ, PROCURADOR

Travessía de la Rambla, núm. 24

TALLERS

DE

*Imprempta, Litografia, Encuadernacions
Libres specials y ratllats*

JOAN COMAS FAURA

PAPERERÍA

Papers pera cartas de totas classes.—Paper "Mill."—Blanchet.—Fantasia.—Embalatje.

PLEGADORS DE PESSAS

Se fan plegadors de totas classes en fusta y en cartró, ab lo nom imprés, si aixís se desitja. Plegadors de 10 per 70 ú 11 per 72 centímetros, sense nom, á 12 duros milé y ab nom á 13 duros milé. En cartró á preus baratos.

TALONARIS

á 4 rals de 100 fullas de dos classes, á 5 rals los de Entrego y á 7 rals los de Pedido y de Vale.

IMPRESIONS

Facturas.—Sobres.—Memorandums.—Membrets.—Talonaris.—Reduccions de preu.—Tarjetas, etc., etc.

ENCUADERNADORS

de varias classes pera cartas.—Capsas pera Facturas, Lletres, Rebuts y altres documents.

Tallers: Carrer de Capmany, núm. 18.

Sucursal: Rambla, núm. 70.